

_____ *hokimligi*
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ *maktabgacha va*
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
tasviriy san'at fani o'qituvchisi

_____ *ning*
20__-20__-o'quv yiliga 5-6-7-sinflar uchun

“Musawvir”

TO'GARAK
HUJJATLARI

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

№	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO‘ _____

**20__-20__-o‘quv yili uchun tuzilgan “Musavvir” nomli to‘garagining
ISH REJASI**

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Tasviriy san’atning ifoda vositalari haqida suhbat	1		
2.	Kompozitsiya tuzishda ifoda vositalari	1		
3.	Qalamda turli chiziq (shtrix)lar yordamida tasviriy obrazlar yaratish	1		
4.	“Yozgi taassurotlarim” mavzusida kompozitsiya ishlash	1		
5.	Kuz manzarasini ishlash	1		
6.	Mayda plastikada milliy obrazlar haykalini yasash	1		
7.	Tasviriy san’atda ramziy belgi va geraldika	1		
8.	San’at festivali sport musobaqasi logotipini ishlash	1		
9.	Tasviriy san’atda oqim va yo‘nalishlar. Impressionizm va postimpressionizm	1		
10.	Suvosti saltanati tasvirini chizish	1		
11.	Oq va qora ranglardan grafik rasm ishlash	1		
12.	Hajm – haykaltaroshlik asosi. odam haykalini yasash	1		
13.	Mifologik mavzuda rasm ishlash	1		
14.	Kuz mavzusida ijodiy natyurmort ishlash	1		
15.	Natyurmort janrida ijod qilgan rassomlar asarlaridan namunalari	1		
16.	Puantilizm uslubida manzara ishlash	1		
17.	Puantilizm uslubida natyurmort ishlash	1		
18.	Puantilizm uslubida manzara yoki natyurmort ishlash	1		
19.	Rangtasvir xususiyatlari	1		
20.	Asarni badiiy idrok etish	1		
21.	Rangtasvir va grafikada manzara. manzara janridagi asarlarni tahlil etish va ijodiy ish	1		
22.	Fluid art uslubida abstrakt kompozitsiya yaratish	1		
23.	Harakatdagi odam tasvirini ishlash	1		
24.	Siluet mavzusida rasm ishlash	1		
25.	Grafik dasturlar yordamida kitob muqovasi dizaynini ishlash	1		
26.	Kitob illyustratsiyasi	1		
27.	Shriftli-grafik kompozitsiya	1		
28.	Tabiatning obrazli manzarasini ishlash	1		
29.	“Men sevgan hayvon” mavzusida rasm ishlash	1		
30.	“Qish manzarasi” mavzusida rasm chizish	1		
31.	Badiiy asarga illyustratsiya ishlash	1		
32.	Hans Kristian Andersenning “Qor malikasi” badiiy asariga illyustratsiya ishlash	1		
33.	Erkin mavzuda komiks ishlash	1		
34.	Kollaj texnikasida tasvir ishlash	1		
35.	Haykaltaroshlikda portret	1		

36.	Haykaltaroshlik materiallaridan dekorativ buyumlar yasash	1		
37.	“Yangi yil” mavzusida devoriy gazeta ishlash	1		
38.	Rangtasvirda naturmort. naturmort janrida yaratilgan asarlarni badiiy idrok etish	1		
39.	Milliy idishlardan tuzilgan mavzuli naturmort (2–3 ta buyum)ni rangtasvirda ishlash	1		
40.	Komiks turlari	1		
41.	Sharq miniatyura san’ati	1		
42.	Pop art uslubida hayvonlar tasvirini ishlash	1		
43.	Landshaft dizayni uchun funksional-dekorativ haykal ishlash	1		
44.	Haykaltaroshlikda dekorativ panno yasash. Relief	1		
45.	O‘zbekistonning amaliy bezak san’atida ramziy shakllar	1		
46.	Rang-tuslari jihatidan qarama-qarshi (kontrast) buyumlardan tashkil topgan naturmortni grafik usulida ishlash	1		
47.	Xotiradan naturmort kompozitsiyasini ishlash	1		
48.	Tabiat manzarasi fonida naturmort ishlash	1		
49.	Mozaika uslubida tasvir ishlash	1		
50.	Turli materiallardan fantastik obrazlar yasash	1		
51.	Turli materiallardan va texnikalardan foydalanib kinetik haykal yasash	1		
52.	Islimiy naqsh ishlash	1		
53.	Dizayn san’ati	1		
54.	Arxitekturada kompozitsiya. interyer dizayni	1		
55.	Navro‘z bayramiga bag‘ishlangan kompozitsiya ishlash	1		
56.	Tasviriy san’atda portret. portret janrida ishlangan asarlarni badiiy idrok etish	1		
57.	Turli materiallardan foydalanib stilizatsiya uslubida haykal yasash	1		
58.	Tadbir uchun emblema yaratish	1		
59.	Plakat grafikasi	1		
60.	Arxitekturada kompozitsiya. Eksteryer dizayni	1		
61.	Toshkentdagi Oq saroy turarjoy binosi	1		
62.	Arxitektura muhitida graffiti kompozitsiyasi	1		
63.	“Men sevgan qahramon” mavzusida portret ishlash	1		
64.	Plastilin yoki loydan xarakterli kayfiyatdagi portret ishlash	1		
65.	Koinot mavzusidagi abstrakt kompozitsiyani kompyuter grafikasida chizish va bo‘yash	1		
66.	Plener (ochiq havoda ishlash)	1		
67.	Orzumdagishahar mavzusida me’moriy kompozitsiya ishlash	1		
68.	Fotografiyada kompozitsiya	1		

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Tasviriy san‘atning ifoda vositalari haqida suhbat.

Ta‘limiy maqsad: ifodaviy tili sifatida kompozitsiya, chiziq, dog‘, rang, hajm, shakl, fazo, faktura tushunchalari, taniqli yirik musavvirlar asarlarining tahlilini tushuntirish va ular rangtasvir, grafika, haykaltaroshlik, san‘atshunoslik asoslari bo‘limlari orqali amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: tasviriy san‘atning ifodaviy vositalari sifatida rangtasvirda rang, surtma, chiziq, rang dog‘lari, rangdor va yorug‘lik kontrastlari haqida tuchuncha berish, grafikada chiziq, shtrix, kontur, tus, oq-qora dog‘lardan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning badiiy ijodiy qobiliyatlari, badiiy - estetik didlarini o‘stirish, tasviriy malakalarini va mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish.

Mashg‘ulot metodi: tushuntirish, savol-javob, suhbat, amaliy, yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Jihozi: darslik, tasviriy san‘at mavzuga doir ko‘rgazmalar, rasmlar, qalamlar, proyektor, tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

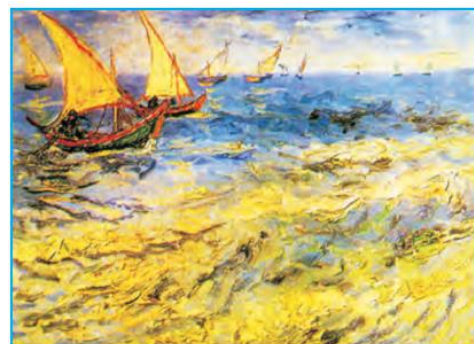
o‘qib-o‘rganish uchun fan to‘garaklariga qatnashish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

mahallada tashkil etilgan hasharlarda, shanbaliklarda faol ishtirok etish.

I. Mashg‘ulotning borishi:

Tasviriy san‘atning ifodaviy vositalari va ifodaviy tilini tushunish va undan tasviriy-ifodaviy faoliyatda o‘rinli foydalanish muhim ahamiyatga ega. Tasviriy san‘atning ifodaviy tili sifatida kompozitsiya, chiziq, dog‘, rang, hajm, shakl, fazo, faktura tushunchalari, taniqli yirik musavvirlar asarlarining tahlili egallaydi va ular rangtasvir, grafika, haykaltaroshlik, san‘atshunoslik asoslari bo‘limlari orqali amalga oshiriladi. Tasviriy san‘atning ifodaviy vositalari sifatida rangtasvirda rang, surtma, chiziq, rang dog‘lari, rangdor va yorug‘lik kontrastlari, grafikada esa, chiziq, shtrix, kontur, tus, oq-qora dog‘lardan foydalaniladi. Tabiatda har bir buyum va narsalar o‘z rangiga ega. Bu ranglarda yorug‘-soylar juda katta o‘rin tutadi. Rangtasvir ifoda vositalari Rang havoning holati, fazodagi joylashuvi, boshqa rang tuslari ta‘sirida o‘zgarishi mumkin. Borliqning haqiqiy go‘zallik boyligi – rang hisoblanadi. Rassom turli-tumanlik kayfiyatini, rangdorlik his-tuyg‘usi, bo‘yoqlar birikmasi, iliq va sovuq ranglar monandligi orqali ifodalaydi va asarlarida shodlik tuyg‘usi, umid-orzular, xavotirlik, qayg‘u-g‘amginlik kabi insoniy hissiyotlarni ochib beradi. Rangtasvir asari yaratishda rang surtmalari ifoda vositasi sifatida qo‘llaniladi. Rassomlar rangtasvirda rang surtmalarining turli shakllaridan foydalanadilar. Bu surtmalar rassomning ish uslubini belgilab beradi. Mashhur rassom Van Gog «San-Maridagi dengiz» asarini yaratishda rang surtmalarini o‘rinli qo‘llaganini ko‘rishimiz mumkin. Issiq va sovuq gammadagi ranglar ko‘proq manzara janrida qo‘llaniladi. Quyoshning botishi, issiq kun, yoz, kuz mavzulari issiq ranglarda tasvirlansa, qish, qor, ayozli kun manzaralari sovuq ranglarda tasvirlanadi. Manzara janrida O‘.Tansiqboyevning «Angren – Qo‘qon tog‘ yo‘li» nomli asarini misol tariqasida keltirish mumkin. Portret janrida rassom R.Choriyevning «Keksa» portreti sovuq ranglar ustuvorligida ishlangan. Rangtasvir san‘atining mashhur vakillaridan Leonardo da Vinchi, Rafael Santi, Rembrandt, Karl Bryullov, Anri Matiss, Albrect Dyurer, o‘zbekistonlik rangtasvir ustalaridan O‘rol Tansiqboyev, Abdulhaq Abdullayev, Rahim Ahmedov, Malik Nabiye, Ro‘zi Choriyev, Javlon Umarbekov, Bahodir Jalolov, Alisher Mirzayev, Akmal Ikromjonov, Akmal Nur va boshqa bir qancha rassomlarni aytish mumkin.

Van Gog. «San-Maridagi dengiz»

II. Amaliy ish: Tasviriy san‘atning qanday ifodaviy vositalarini bilasiz?

III. Mustahkamlash:

Tasviriy san‘atning ifodaviy tili haqida so‘zlab bering.

IV. Baholash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifa: mavzuga doir tasvirlar bilan ishlash.

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Kompozitsiya tuzishda ifoda vositalari

Ta’limiy maqsad: ifodaviy tili sifatida kompozitsiya, chiziq, dog‘, rang, hajm, shakl, fazo, faktura tushunchalari, taniqli yirik musavvirlar asarlarining tahlilini tushuntirish va ular rangtasvir, grafika, haykaltaroshlik, san’atshunoslik asoslari bo‘limlari orqali amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: tasviriy san’atning ifodaviy vositalari sifatida rangtasvirda rang, surtma, chiziq, rang dog‘lari, rangdor va yorug‘lik kontrastlari haqida tushuncha berish, grafikada chiziq, shtrix, kontur, tus, oq-qora dog‘lardan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning badiiy ijodiy qobiliyatlari, badiiy - estetik didlarini o‘stirish, tasviriy malakalarini va mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish.

Mashg‘ulot metodi: tushuntirish, savol-javob, suhbat, amaliy, yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Jihozi: darslik, tarsviriy san’at mavzuga doir ko‘rgazmalar, rasmlar, qalamlar, proyektor, tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

yurish-turishda milliy va madaniy me‘yorlarga amal qilish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo‘lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

shaxsiy, iqtisodiy munosabatlarda hisob-kitob bilan ish yuritishni bilish.

I. Mashg‘ulotning borishi:

Kompozitsiya tuzishdan maqsad – mavzuga muvofiq keladigan elementlarni tanlab olib, ularning qismlari o‘rnini almashtirish, yangi detallar kiritish orqali original mazmuni ifodalovchi ijodiy ishlarni bajarishdan iborat. Kompozitsiyaning asosiy vositalari, tushunchalari va ularning ifodalanishi haqida to‘liq ma’lumot olinadi. Masalan, kompozitsiya vositalaridan biri format hisoblanadi, uning uchta ko‘rinishi mavjud: yotiq holati (gorizontal), tik holati (vertikal) va kvadrat shaklida bo‘ladi. Rassomlarning turli holatdagi formatda tasvirlangan asarlari, masalan, R. Ahmedov ning «Anorlar», S. Abdullayevning «Navoiy va Husayn Boyqaro», N. Oripovaning «Bahor», A. Kuindjining «Qayinzorda» kompozitsiyaning ifoda vositasi tahliliga misol bo‘la oladi. Kompozitsiya vositalaridan biriga makon tushunchasi kiradi, ular ko‘p planli va bir planli ko‘rinishda bo‘ladi. Vositalardan yana biri, kompozitsiya markazi – mutanosiblik, dinamika va statika, rang, yorug‘-soya, kontrast, ritm, dekorativlik va yaxlitlik kabi tushunchalarni o‘z ichiga oladi. O‘zbekiston rassomlari ijodida barcha kompozitsiya ifoda vositalarini kuzatishimiz mumkin.

R. Ahmedov. «Anorlar»

S. Abdullayev. «Navoiy va Husayn Boyqaro»

N. Oripova. «Bahor»

II. Amaliy ish: Haykaltaroshlikda hajm vosita sifatida qanday ahamiyatga ega?

III. Mustahkamlash:

Topshiriq. Tasviriy san’atga oid materiallarni yig‘ishni davom ettirish. Yashash joyidagi san’at asarlari (grafika, rangtasvir, haykal, amaliy san’at asarlari)ni kuzatish va ularning badiiy obrazini tahlil qilish.

IV. Baholash: to‘garak a’zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifa: Amaliy san’atning ifodaviy vositalari haqida nimalarni bilasiz?

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Qalamda turli chiziq (shtrix)lar yordamida tasviriy obrazlar yaratish.

Ta’limiy maqsad: ifodaviy tili sifatida kompozitsiya, chiziq, dog‘, rang, hajm, shakl, fazo, faktura tushunchalari, taniqli yirik musavvirlar asarlarining tahlilini tushuntirish va ular rangtasvir, grafika, haykaltaroshlik, san’atshunoslik asoslari bo‘limlari orqali amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: tasviriy san’atning ifodaviy vositalari sifatida rangtasvirda rang, surtma, chiziq, rang dog‘lari, rangdor va yorug‘lik kontrastlari haqida tuchuncha berish, grafikada chiziq, shtrix, kontur, tus, oq-qora dog‘lardan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning badiiy ijodiy qobiliyatlari, badiiy - estetik didlarini o‘stirish, tasviriy malakalarini va mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish.

Mashg‘ulot metodi: tushuntirish, savol-javob, suhbat, amaliy, yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Jihozi: darslik, tasviriy san’at mavzuga doir ko‘rgazmalar, rasmlar, qalamlar, proyektor, tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

axborot manbalaridan (audio-video yozuv, kompyuter) foydalanish.

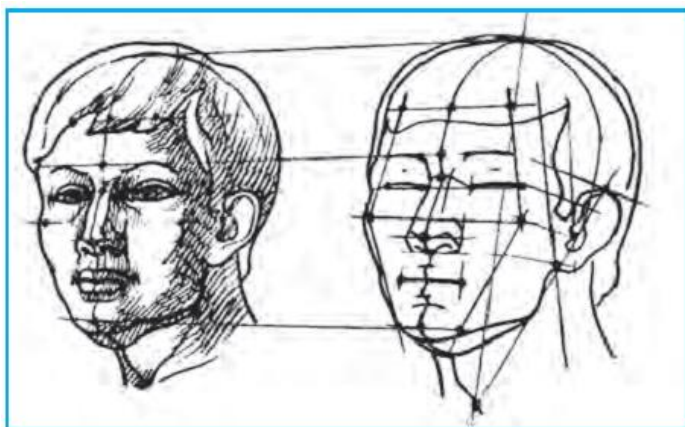
O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o‘qib-o‘rganish uchun fan to‘garaklariga qatnashish.

I. Mashg‘ulotning borishi:

Tasviriy san’at turlarining asosi qalamtasvir hisoblanadi. XVIII asrdan boshlab «Qalamtasvir» tushunchasi chiziq yordamida obraz yaratish sifatida tasvirni belgilovchi termin bo‘lib hisoblanadi va barcha tasviriy san’at turlaridagi narsa(buyum)ning shakli, o‘lchami, tuzilishi va xarakterini belgilab beruvchi muhim xususiyatlari bilan namoyon bo‘ladi. Qalamtasvir xususiyatlarini chuqurroq o‘rganish uchun tasvirlash shartli ravishda bir necha turlarga bo‘linadi. Tasviriy san’atda nuqta, chiziq va shtrix eng asosiy vazifani bajaradi. Ularsiz hech qanday rasmni tasvirlab bo‘lmaydi, shu sababli ularning amaliy bajarilishini alohida ko‘rib chiqamiz. Nuqta. Qog‘oz yuzida tasvirlanayotgan chiziq nuqtalardan iborat.

Agarda bitta nuqta qora dog‘ sifatida qabul qilinsa, ikkita nuqta orasining tutashtirilishi natijasida chiziq yoki biron-bir buyumning qirrasini hosil bo‘ladi. Tekislikdagi bir necha nuqtalarni bir-biri bilan tutashtirsak, bironbir buyumning umumiy shakli paydo bo‘ladi. Tasviriy san’atda, ayniqsa, qalamtasvirda qo‘llaniladigan nuqtalar tayanch nuqta deyiladi. Shu tayanch nuqtalar orqali buyum shaklining konstruktiv tuzilishi hosil bo‘ladi. Masalan, tasvirdagi odam boshining tayanch nuqtalari konstruktiv qurilishida asosiy o‘rindaligi ko‘rsatilgan: engak (dahan) ko‘tarmasi, burun, qosh o‘rtasi va peshona nuqtalari umumiy boshning profil chizig‘ini tasvirlab, konstruksiyasini qurishda katta yordam beradi. Boshlanishida bunday tayanch nuqtalar ko‘plab ishlatiladi.

II. Amaliy ish: Shtrix nima? Siluet nima?

III. Mustahkamlash:

1. Chiziqning qanday turlari mavjud?
2. Chizikli va tusli tasvirlash deganda nimani tushunasiz?

IV. Baholash: to‘garak a’zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilar rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifa: Qalamda turli chiziq yordamida tasvirli obrazlar bajarish.

*v**eb**-saytimiz: **Zokirjon.com***

Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog‘lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so‘raladi.

Telegramda murojaatingizga o‘z vaqtida javob beriladi

75 listdan iborat tasviriy san‘at fanidan 5-6-7-sinf o‘quvchilarga 68 soatli to‘garakni to‘liq holda olish uchun telegramdan yozing.

Narxi: 30 ming so‘m

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To‘lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To‘liq holda olganingizdan so‘ng:

Faqat o‘zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet orqali veb-saytlarga joylamang.

Kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.